

Priporočilo CM/Rec (2017)4
Odbora ministrov državam članicam
o mladinskem delu
(sprejel Odbor ministrov na 31.
maja 2017
na 1287. zasedanju ministrskih
namestnikov)

Odbor ministrov v skladu s členom 15.b Statuta Sveta Evrope,
z ozirom na to, da je cilj Sveta Evrope dosegati večjo enotnost med članicami, med drugim preko promocije mladinskih politik na podlagi skupnih načel;
ob upoštevanju Evropske konvencije o človekovih pravicah (sprejete leta 1950, ETS št. 5, naknadno popravljene in dopolnjene), kot jo uporablja in razlaga Evropsko sodišče za človekove pravice, in Evropske socialne listine (sprejete leta 1961, ETS št. 35, revidirane leta 1996, ETS št. 163, in naknadno popravljene in dopolnjene), kot jo uporablja in razlaga Evropski odbor za socialne pravice;
spominjajoč na Resolucijo CM/Res (2008)23 Odbora ministrov o mladinski politiki Sveta Evrope;
spominjajoč na veljavnost obstoječih načel, opredeljenih v predmetnih priporočilih Odbora ministrov državam članicam, predvsem:
Priporočila Rec (2003)8 o spodbujanju in priznavanju neformalnega izobraževanja/učenja mladih; Priporočila Rec (2004)13 o vključevanju mladih v lokalno in regionalno življenje; Priporočila Rec (2006)1 o vlogi državnih mladinskih svetov pri razvoju mladinske politike; Priporočila CM/Rec (2007)13 o integraciji načela enakosti spolov v izobraževanju; Priporočila CM/Rec (2010)7 o Listini Sveta Evrope o izobraževanju za demokratično državljanstvo in človekove pravice; Priporočila CM/Rec (2010)8 o mladini in rabi informacij; Priporočila CM/Rec (2012)2 o participaciji otrok in mladoletnih oseb; Priporočila CM/Rec (2012)13 o zagotavljanju kakovostnega izobraževanja; Priporočila CM/Rec (2015)3 o dostopu mladih iz deprivilegiranih sosesk do socialnih pravic; Priporočila CM/Rec (2016)7 o dostopu mladih do pravic;
ob upoštevanju Konvencije Združenih narodov o otrokovih pravicah;
spominjajoč na priporočila Parlamentarne skupščine 1437 (2000) o neformalnem izobraževanju; 1978 (2011) »Proti evropski okvirni konvenciji o pravicah mladih« in 2015 (2013) o dostopu mladih do temeljnih pravic ter njene Resolucije 1885 (2012) »Žrtvovana mlada generacija: socialne, ekonomske in politične posledice finančne krize«, pa tudi na odgovore Odbora ministrov na ta priporočila;
spominjajoč na Resolucijo Kongresa lokalnih in regionalnih oblasti 386 (2015) »Odpravljanje ovir za participacijo mladih: sprejemanje skupnega jezika za lokalne oziroma regionalne oblasti in mlade« in njegovo priporočilo 128 (2003) o revidirani Evropski listini o vključevanju mladih v lokalno in regionalno življenje, pa tudi na odgovor Odbora ministrov na to priporočilo;
nadalje upoštevajoč deklaracijo z akcijskim načrtom, sprejeto na 3. vrhu voditeljev držav in vlad Sveta Evrope (v Varšavi 16. in 17. maja 2005), ki pravi, da bo Svet Evrope še naprej razvijal svojo edinstveno pozicijo na področju mladine;
v prepričanju, da:
– je trajnost evropske identitete in osrednjih vrednot Sveta Evrope (človekove pravice, vladavina prava in demokracija) odvisna od ustvarjalnosti, kompetenc, predanosti družbi in prispevka mladih, pa tudi njihove vere v prihodnost;

– morajo vladne politike podpirati mlade pri uresničevanju njihovega polnega potenciala kot avtonomnih članov družbe ter jim omogočati razvijanje življenjskih načrtov in izvajanje njihovega demokratičnega državljanstva;

– mladinsko delo pomembno prispeva k aktivnemu državljanstvu, saj nudi priložnosti za pridobivanje znanja, veščin in odnosa, potrebnih za vključevanje v civilno družbo in družbeno aktivacijo;

ob zavedanju kompleksnosti in izzivov prehoda iz otroštva v odraslost in samostojnost, pa tudi krčenja priložnosti za mlade zaradi naraščanja brezposelnosti, revščine, diskriminacije in socialne izključenosti; z zavedanjem vpliva gospodarske krize na izvajanje mladinskega dela v nekaterih državah članicah;

ob priznavanju dela, ki ga opravlja mladinski sektor Sveta Evrope v podporo mladinskim politikam, ki spodbujajo spoštovanje človekovih pravic, socialno vključenost, medkulturni dialog, enakost spolov in aktivno participacijo mladih, še posebno v okviru Evropskih mladinskih centrov, Evropske mladinske fundacije, medvladnega sodelovanja in soupravljanih zakonsko določenih organov ter v okviru partnerstva med Evropsko unijo in Svetom Evrope na področju mladine;

ob priznavanju pomena doseganja koherentnosti in sinergije z naporji vseh vpletenih deležnikov na področju mladine, vključno z Evropsko unijo;

ob priznavanju pozitivnega prispevka mladinskih delavcev v vseh državah članicah k opolnomočenju in aktivaciji mladih v razvijanju vključujočih, demokratičnih in miroljubnih družb;

naslanjajoč se na deklaracijo 2. Evropske konvencije o mladinskem delu (2015) z naslovom »Pomembno spreminjanje«, katere namen je vzpostaviti evropski program za mladinsko delo,

vladam držav članic priporoča, da v okviru svojih pristojnosti prenovijo svojo podporo mladinskemu delu tako, da:

1. zagotovijo, da je vzpostavljanje ali nadaljnji razvoj mladinskega dela zaščiten in proaktivno podprto v lokalnih, regionalnih ali nacionalnih mladinskih politikah, kot je najbolj primerno. Ob upoštevanju raznolikosti mladinskega dela med državami članicami in znotraj njih je potrebno posebno pozornost nameniti potrebi po strategijah, okvirom, zakonodaji, trajnostnim strukturam in virom, učinkovitemu medsektorskemu usklajevanju in povezanim politikam, ki spodbujajo enak dostop do mladinskega dela za vse mlade. Mladinski delavci in mladi naj bodo aktivno vključeni v izvajanje vsakršnih načrtovanih ukrepov;
2. vzpostavijo skladen in prožen okvir za izobraževanje in usposabljanje profesionalnih in prostovoljskih mladinskih delavcev, ki bo osnovan na kompetencah in bo upošteval obstoječo prakso, nove trende in področja dela ter raznolikost mladinskega dela. Deležniki, vključno z mladinskimi delavci in mladimi, naj bodo vključeni v razvijanje tega okvira;
3. upoštevajo ukrepe in načela, predlagane v dodatku k temu priporočilu, in k temu spodbujajo tudi izvajalce mladinskega dela;
4. podprejo pobudo mladinskega sektorja Sveta Evrope za vzpostavitev ad hoc delovne skupine na visoki ravni, ki jo bodo sestavljali relevantni deležniki v mladinskem delu po Evropi in bo lahko pripravila srednjeročno strategijo za razvoj evropskega mladinskega dela na temelju znanja z namenom, da se:
 - se izboljša usklajevanje in dostop do znanja in virov o mladinskem delu na evropski, nacionalni, regionalni in lokalni ravni;
 - dodatno podpre izmenjava praks mladinskega dela, medsebojno učenje in ustvarjanje trajnih mrež in partnerstev;

- spodbudi sodelovanje znotraj mladinskega sektorja in med sektorji in strokami, kjerkoli se mladinsko delo izvaja, da se okrepi vezi, predvsem med formalnim izobraževanjem in mladinskim delom ter med oblastmi, zasebnim sektorjem in civilno družbo;
- okrepi dialog med mladinskim delom, mladinsko politiko in raziskovanjem na področju mladine;
- okrepi zmogljivost mladinskega dela kot odgovor na družbene spremembe, trende in prihajajoče izzive mladih;
- izvede analiza obstoječega izobraževanja in usposabljanja (kot na primer poklicnega usposabljanja in visokošolskega izobraževanja) in obstoječih sistemov za potrjevanje kompetenc profesionalnih in prostovoljskih mladinskih delavcev;
- razvije vrsta ukrepov za podporo državam članicam pri uresničevanju tega priporočila;
- 5. spodbujajo nacionalno in evropsko raziskovanje različnih oblik mladinskega dela in njihove vrednosti, učinkov in doprinosa;
- 6. podpirajo razvoj ustreznih oblik revizij in ocenjevanja vpliva in rezultatov mladinskega dela s krepitvijo razširjanja, prepoznavnosti in vpliva portfelja mladinskega dela Sveta Evrope v državah članicah;
- 7. promovirajo evropski certifikat kakovosti za mladinske centre kot primer dobre prakse, ki jo izvaja Svet Evrope.

Prav tako vladam držav članic priporoča, naj:

- zagotovijo, da se to priporočilo, vključno z dodatkom, prevede in razširi (v dostopni obliki) med pristojne organe in deležnike, da se okrepi zavedanje in predanost nadaljnjemu razvoju kakovostnega mladinskega dela;
- v okviru Odbora ministrov preučijo izvajanje tega priporočila pet let po njegovem sprejetju.

Dodatek k Priporočilu CM/Rec (2017)4

A. Obseg in namen priporočila – opredelitev in obseg mladinskega dela

To priporočilo se nanaša na mladinsko delo v vsej njegovi raznolikosti. Njegov cilj je spodbuditi države članice, da v okviru svojih pristojnosti razvijajo mladinske politike, in jih poziva k sprejetju vrste ukrepov, ki bodo okrepili potrebno podporo mladinskemu delu na lokalni, nacionalni in evropski ravni.

Starostni razpon uporabnikov mladinskega dela naj odraža zakonski in ustavni okvir in obstoječo prakso vsake posamezne države članice.

Mladinsko delo je širok pojem, ki pokriva velik razpon družbenih, kulturnih, izobraževalnih, okoljevarstvenih in/ali političnih dejavnosti z mladimi in za mlade, ki so lahko skupinske ali individualne. Mladinsko delo izvajajo profesionalni ali prostovoljski mladinski delavci in temelji na procesih neformalnega in priložnostnega učenja, ki so osredotočeni na mlade in prostovoljno sodelovanje. Mladinsko delo je v svojem bistvu družbena dejavnost, saj gre za delo z mladimi in družbami, v katerih živijo, ter za pomoč mladim pri aktivni participaciji in vključevanju v njihovo skupnost in v procese odločanja.

Kljub različnim praksam in definicijam velja splošno razumevanje, da je primarna funkcija mladinskega dela motivirati in podpirati mlade pri iskanju in sledenju konstruktivnim življenjskim potem ter s tem prispevati k njihovememu osebnemu in socialnemu razvoju in družbi nasploh.

Mladinsko delo to dosega z opolnomočenjem in vključevanjem mladih v aktivno ustvarjanje, pripravo, izvedbo in evalvacijo pobud in aktivnosti, ki odražajo njihove potrebe, zanimanje, ideje in izkušnje. Skozi ta proces neformalnega in priložnostnega učenja mladi pridobivajo znanje, veščine, vrednote in stališča oz. odnos, ki jih potrebujejo, da lahko gredo samozavestno naprej.

Da je lažje dosegati te rezultate, mora mladinsko delo ustvarjati podporno okolje, ki je aktivno vključujoče in spodbuja družbeno aktivacijo, ki je ustvarjalno in varno, zabavno in resno, igrivo in načrtovano. Zanj morajo biti značilne dostopnost, odprtost in prožnost, hkrati pa mora spodbujati dialog med mladimi in preostalo družbo. Osredotočati se mora na mlade in ustvarjati prostor za druženje in mostove, ki podpirajo prehod v odraslost in samostojnost.

Priznано je, da mladinsko delo, pogosto v partnerstvu in sodelovanju z drugimi sektorji, prinaša širok nabor pozitivnih učinkov za posameznike, njihove skupnosti in družbo nasploh. Tako na primer:

- vodi do kritične refleksije, inovacij in sprememb na lokalni, regionalni, nacionalni in evropski ravni;
- prispeva k dobrobiti mladih, krepi njihov občutek pripadnosti in sposobnost izbiranja koristnih odločitev;
- podpira pozitivno in smiselno vključevanje v civilno, ekonomsko in kulturno življenje in omogoča razvoj kompetenc, ki krepijo vseživljenjsko učenje, aktivno državljanstvo in vključevanje na trg dela;
- spodbuja razvoj različnih veščin, kot so ustvarjalnost, kritično razmišljanje, reševanje sporov, digitalna in informacijska pismenost in voditeljstvo;
- krepi raznolikost in prispeva k enakosti, trajnostnemu razvoju, medkulturnemu razumevanju, družbeni povezanosti, participaciji v civilni družbi, demokratičnemu državljanstvu in varovanju vrednot človekovih pravic;
- krepi vzdržljivost mladih in s tem njihovo sposobnost, da se ubranijo pred negativnimi vplivi in obnašanjem.

V luči trenutnih izzivov v Evropi in njihovega neproporcionalnega vpliva na mlade, ti pozitivni učinki ponazarjajo, kako ključnega pomena je, da države članice vsem mladim zagotovijo dostop do kakovostnega mladinskega dela. V nasprotnem primeru so lahko tveganja zelo velika.

Mladi so ključni vir za izgradnjo socialne in pravične Evrope. Če bo družba dovolila, da trenutne težke okoliščine ustvarijo »izgubljeno generacijo« razočaranih in apatičnih mladih, je tveganje spodkopavanja družbene stabilnosti in kohezije veliko. Zadostna podpora mladim danes, vključno z zagotavljanjem kakovostnega mladinskega dela, je pomembna naložba, ki jo Evropa mora izvesti za svojo sedanost in za prihodnost. Če se tega ne stori, to pomeni izgubljeno priložnost za krepitev trenutne civilne družbe in grožnjo družbeni koheziji, obenem pa bi zmanjšalo zmožnost uspešnega soočanja z nekaterimi velikimi izzivi našega časa, kot so migracije, brezposelnost, socialna izključenost in nasilni ekstremizem.

B. Načela

To priporočilo gradi na obstoječih vrednotah, načelih in prednostih mladinskega dela, kot jih opredeljujejo zgoraj omenjeni instrumenti. Obliko in način izvajanja mladinskega dela določajo načela prostovoljne in aktivne participacije, pravice do enakega dostopa, odprtosti in prožnosti. Mladinsko delo mora biti utemeljeno na pravicah, vključujoče in osredotočeno na mlade, njihove potrebe in zmožnosti.

Ker je participacija eno ključnih načel mladinskega dela, se mlade, mladinske delavce ter mladinske in druge organizacije, ki izvajajo mladinsko delo, priznava kot aktivne partnerje v razvoju, izvajanju in evalvaciji politike in prakse mladinskega dela.

Države članice spodbujamo, da poskrbijo za aktivno sodelovanje vseh teh deležnikov pri delu na podlagi teh priporočil in pri ukrepih, ki bodo sledili.

C. Ukrepi

Države članice vabimo, da ob uvajanju politik, ki ščitijo in proaktivno podpirajo vzpostavljanje in nadaljnji razvoj mladinskega dela na vseh ravneh:

- i. poskrbijo za podporno okolje in pogoje tako za potrjene kot za inovativne prakse mladinskega dela (vključno z npr. trajnostnimi strukturami in financiranjem), predvsem na lokalni ravni, a z upoštevanjem, da mladinskemu delu koristijo tudi regionalne, nacionalne in mednarodne priložnosti in sodelovanje;
- ii. okrepijo vlogo in položaj mladinskega dela v podporo boljšemu medsektorskemu sodelovanju med mladinskim delom – naj ga izvajajo javne službe, zasebni sektor ali civilna družba – in drugimi sektorji, vključno

z na primer socialnim varstvom, zdravstvom, športom, kulturo, formalnim izobraževanjem, zavodi za zaposlovanje in kazenskim pravosodjem;

- iii. spodbujajo in podpirajo usklajevanje med lokalno, regionalno, nacionalno in evropsko ravno mladinskega dela in s tem omogočajo lažje mreženje, sodelovanje, medsebojno učenje in izmenjave;
- iv. spodbujajo priznavanje vrednot, odnosa, veščin, znanja in kritičnega razumevanja, ki so se razvili pri izvajanju oz. sodelovanju v mladinskem delu;
- v. spodbujajo enako dostopnost do mladinskega dela za vse;
- vi. promovirajo vlogo mladinskega dela s/z:
 - seznanjenjem mladih z njihovimi pravicami ter priložnostmi in storitvami, ki so jim na voljo;
 - krepitevijo aktivnega državljanstva, participacije in socialne vključenosti vseh mladih, še posebno ogroženih in marginaliziranih;
 - širjenjem medkulturnih kompetenc, evropske identitete in mednarodnega razumevanja med mladimi;
 - spodbujanjem mladih, da v svojih življenjskih okoljih uresničujejo cilje trajnostnega razvoja OZN;
 - naslavljanjem in preprečevanjem diskriminacije, nestrpnosti in socialne izključenosti;
 - spodbujanjem razvoja neformalnega in priložnostnega učenja;
- vii. spoštujejo svobodo in samostojnost mladinskih in drugih nevladnih organizacij, ki opravljajo mladinsko delo;
- viii. podpirajo na znanju temelječe mladinsko delo, ki lahko odgovarja na spremembe in trende v naših družbah in prihajajoče izzive mladih;
- ix. spodbujajo uporabo raziskav, evalvacij in stalnih nadaljevalnih aktivnosti pri razvoju kakovostnega in na znanju temelječega mladinskega dela, pri tem pa zagotovijo, da so vzpostavljeni mehanizmi za merjenje rezultatov in učinkov.

Države članice vabimo, da pri vzpostavljanju skladnega in prožnega okvira za izobraževanje in usposabljanje profesionalnih in prostovoljskih mladinskih delavcev, ki bo osnovan na kompetencah:

- i. sodelujejo z izvajalci mladinskega dela in drugimi deležniki pri razvijanju nabora osrednjih kompetenc (npr. vrednote, odnos, veščine, znanje in kritično razumevanje), ki naj se pričakujejo od mladinskih delavcev;
- ii. vzpostavijo okvire, strategije, programe in druge možnosti za izobraževanje, usposabljanje, krepitev zmogljivosti in strokovni razvoj mladinskih delavcev na podlagi dogovorjenega nabora kompetenc;
- iii. vzpostavijo nove ali dodatno razvijajo obstoječe mehanizme za dokumentiranje, potrjevanje in priznavanje kompetenc, ki jih profesionalni in prostovoljski mladinski delavci pridobijo s prakso;
- iv. nudijo večjo podporo izvajanju obstoječih in prihodnjih evropskih okvirov in programov na področju priznavanja neformalnega in priložnostnega učenja.